МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Г1алг1ай обкома, Нохч-Г1алг1ай АССР Лакхенаьрча Советех Министр1й Советех орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета в Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 110 (4123). ШИНАРДИ, 14 сентябр, 1965 шу. Мах 2 неп.

ІАНГА КИЙЧЪЕ ПРЕДПРИЯТЕШ

Семилетка т1ехх1ьарча шера план хана х1ьалха кхоачашъеш я х1ана вай республикерча промышленни предприятей коллективаш, г1ишлоцъераш, мехц1ьаттахой. Республика промышленносто толамца кхоачашъ1ай налоги продукци арахецара барх1 бетта план, дукха коллективаш я валови продукци арахецара ворх1 шера план кхоачаш а я, т1адоагІача шера чотах х1ьалъеаш.

Уж х1ьалъеагча тоатташ х1ьа т1а я лаккхара Іан замах ерриг1ача предприятеша, мехц1ьаьттра промыслаша ритмично болх берг6ола х1ьал в1аш1ех1ьлаккхара ханнах1ьа берриг1ера ґеркам т1аб6ахийта кийчъе еза предприятеш Іанна х1ьаланна болх берг6ола. Дукхах1ьа дькъе уж дика кийчъярах тийша да Іанна замалах1ь доахаргдола х1ьалъеагма толамаш. Іанна х1ьалаш дика-но хиларга х1ьежжа хург1а болх1ола доаха толамаш.

Х1ьаг1ахоачаш латт октябрь бутт — Іанна предприятеш кийчъяра бола т1ехьхара бутт. Боккъонца вола бирса контролер а хинна х1ьоттаг1да ший боК1онаш ихьаш доаг1а шийла Іа.

Вай республикерча дукхача предприятешца дика кийчо еш я Іанна замалах1ь лерт1а болх х1ьалъорг6ола х1ьалаш в1аш1ех1ьдахара. Масала, Малг1ойкерча мехц1ьаьтта промыслаша, бурув деттача контора ашка планах1ь х1ьалъеаш дика-лаг6ола Іанна предприятеш кийчъяра болх. Мехц1ьаьтта доаккхача оператораша болх беш йолча помещенешта кизгаш техад, к1ираш техай, кхы ремонт яьй, тахан. Іа х1ьалъ1ахьаьдаг е саг1ота хиларг1а бешш бац мехц1ьаьтта1ой.

Д1адахьча шерий практико х1ьхьоьх бурув толача т1адолаьа наьхьаьш ханнаьха теа да дар. Іаьхьа ч1оаг1а Іаткъаш х1ама хилар. Пудхьа уж шера х1ьалхаг1а а толаелар бурув деттача конторай коллективаш, «Малгобекнефта» НПУ кулгалхой, специалисташ, партийн, профсоюзни организацеш. Массайолча бурвойшка долча наьхьаьш техад, бурвойшкара х1ьатташ чухерцаш еза хиннаьча электродвигателг1а ремонт яьй, задвижкаш ч1оаг1ьяьй. Эй-эшлача хий д1адиллара сетаьш хинбоахамера яьшн тоадеш да. Уьх гарттарча хана уж балхаш а йистедаргдолаш да.

Къаьстта боккъача лоарх1аме да г1ишлоп х1ьалъеъара х1ьалаш Іана замалах1ь толамца болх д1ахьорг6ола тоадеш. Из дика кхоачашдеш я «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча г1ишлой-монтажни управление коллективца уж мероприятеш сихлг1а чакхъьхара планаш оттаьй. Уж кхоачашъе еза графикаш а оттаьй. Коллективаш Іана х1ьалаька мишта кийчъу, цар шоай графикаш балхаш кхоачашдой таттара х1ьаьстъ1ьаьста массайолча участкашка х1ьжаьлаьб комминисташ. Цар д1ахьаьдаш т1ах1ьожам доаттабу. Х1ан1ьелъа х1ьалъдеш латтача ц1еношка лерт1ъ болх бе йиш хургйеларш чуйилдай теплопровод, канализаци яреи лаьттана к1ала коммуникаци яреи балхаш кхоачашдьеъ. Ц1еношка хий х1ьачулиллара ях1ьача сангарашка турбаш Іочу а екка дукхаг1йолча мотт1ашка д1ак1ьайлай, тоаьаьл г1ишлоп х1ьалъеча х1ьаг1адоаг1а наьхьаш. Іа1на замалах1ь толамца болх д1ахьорг6ола дика кийчо яь предприятеш дукха я. Царех я крекинг-завод, «Грозпромстрой» треста СМУ-2, «Старогрозненефть» НПУ, «октябрь» нефть» НПУ коллективаш, кхыярашца.

Д1ьхабакъ1да, массанахьа иштта дика лелаг1 лерт1а Іана замалах1ь болх берг6ола х1ьалаш в1аш1ех1ьалара г1ишлаьх. Дукхача предприятей кийчъяра бола т1ехьхара бутт. Боккъонца вола бирса контролер а хинна х1ьоттаг1да ший боК1онаш ихьаш доаг1а шийла Іа.

Вай республикерча дукхача предприятешца дика кийчо еш я Іанна замалах1ь лерт1а болх д1ахьорг6ола х1ьалаш в1аш1ех1ьдахара. Масала, Малг1ойкерча мехц1ьаьтта промыслаша, бурув деттача контора ашка планах1ь х1ьалъеаш дика-лаг6ола Іанна предприятеш кийчъяра болх. Мехц1ьаьтта доаккхача оператораша болх беш йолча помещенешта кизгаш техад, к1ираш техай, кхы ремонт яьй, тахан. Іа х1ьалъ1ахьаьдаг е саг1ота хиларг1а бешш бац мехц1ьаьтта1ой.

Д1адахьча шерий практико х1ьхьоьх бурув толача т1адолаьа наьхьаьш ханнаьха теа да дар. Іаьхьа ч1оаг1а Іаткъаш х1ама хилар. Пудхьа уж шера х1ьалхаг1а а толаелар бурув деттача конторай коллективаш, «Малгобекнефта» НПУ кулгалхой, специалисташ, партийн, профсоюзни организацеш. Массайолча бурвойшка долча наьхьаьш техад, бурвойшкара х1ьатташ чухерцаш еза хиннаьча электродвигателг1а ремонт яьй, задвижкаш ч1оаг1ьяьй. Эй-эшлача хий д1адиллара сетаьш хинбоахамера яьшн тоадеш да. Уьх гарттарча хана уж балхаш а йистедаргдолаш да.

Къаьстта боккъача лоарх1аме да г1ишлоп х1ьалъеъара х1ьалаш Іана замалах1ь толамца болх д1ахьорг6ола х1ьалъеагма толамаш. Из дика кхоачашдеш я «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча г1ишлой-монтажни управление коллективца уж мероприятеш

Іана кийчо ве яь коллективаш кхы а я. 15-ча июле из болх д1ахьорг6ола х1ьимкомбинате, нефтемеслозаводе, х1ьалъ т1ана1ца кхоачашдеъ балхаш 15 процент мара дац.

Цу г1ишлакха керттерча дькъе бежке бе предприятей кулгалхой, специалисташ. Уж декхарийла ба, сихха из болх тоабе, уьх йхейисеча ханах Іан кийчо яра бисса пайда эца.

Х1ан1ьелъа тоаьл яра еза ерриг1а производственни помещенеш, котельнеш. Керда х1ьалъеш г1ирсашкеи буровойшкеи д1ат1ьадолха наьхьаьш дика тоадеш х1ама деза. Шоа х1ьа х1ан1ьелъа ремонт а яь кийчъе оборудованеш, сихлг1а кхоачашде трубопроводаташ иштта яра балхаш. Іана замалах1ь балхаш де дезача помещенешка лерт1ъ болх д1ат1ьорг6ола пароводаш а ехха йіоаьхе еза уж. Іана ленеш доаца хуэл, цудухьа ерриг1а болх беш йола моттигаш сийдца хургйола г1ишлаьх в1аш1ех1ьдакхча деза.

Партийни организацеш декхарийла я Іана кийчо яра деча балхаш та цахаддаш т1ах1ьожам доаттабе. Цу г1ишлакха оарцаг1ьаха еза партийке - паччахьалкхен т1ах1ьожама новкъоастала йіла г1ишлаш, из болх во лелача участкашкара бехке бараш х1ьалуча а боахаш бехктокхаме оза беза.

Іа гаьна да, кхувргда Іана предприятеш кийчъе яха уйлаш йіалла хиларг1а йиш йолаш яц. Профсоюзни организацена сихха данза дарг6оанаш да ерриг1а предприятеш Іана кийчъяра оттаьла графикаш коллективаш болх байтар. Шера г1а йоаржке еза социалистически яьш, кхоачашдьеъ балхаш итогаш а еш. Лерт1ъ Іа1на кийчо ца еш предприяти хила йиш яц.

Х1ан1ьелъа тоаьл яра еза ерриг1а производственни помещенеш, котельнеш. Керда х1ьалъеш г1ирсашкеи буровойшкеи д1ат1ьадолха наьхьаьш дика тоадеш х1ама деза. Шоа х1ьа х1ан1ьелъа ремонт а яь кийчъе оборудованеш, сихлг1а кхоачашде трубопроводаташ иштта яра балхаш. Іана замалах1ь балхаш де дезача помещенешка лерт1ъ болх д1ат1ьорг6ола пароводаш а ехха йіоаьхе еза уж. Іана ленеш доаца хуэл, цудухьа ерриг1а болх беш йола моттигаш сийдца хургйола г1ишлаьх в1аш1ех1ьдакхча деза.

Партийни организацеш декхарийла я Іана кийчо яра деча балхаш та цахаддаш т1ах1ьожам доаттабе. Цу г1ишлакха оарцаг1ьаха еза партийке - паччахьалкхен т1ах1ьожама новкъоастала йіла г1ишлаш, из болх во лелача участкашкара бехке бараш х1ьалуча а боахаш бехктокхаме оза беза.

Іа гаьна да, кхувргда Іана предприятеш кийчъе яха уйлаш йіалла хиларг1а йиш йолаш яц. Профсоюзни организацена сихха данза дарг6оанаш да ерриг1а предприятеш Іана кийчъяра оттаьла графикаш коллективаш болх байтар. Шера г1а йоаржке еза социалистически яьш, кхоачашдьеъ балхаш итогаш а еш. Лерт1ъ Іа1на кийчо ца еш предприяти хила йиш яц.

Іанна х1ьалъеаш ц1ено ца Іеш даран цу х1ьисапаг1а х1ьалдаьд, х1ьалъеа 1965 шера — 92,6 процент.

— Поточни х1ьисапаг1а г1ирсаш х1ьоьларе, — аьлар комплексни бригада бригадир волча Петер Майорова, — дикка лоаьдъю цхьа ц1еношца в1аш1ах1ьожкарга йода ха, х1ьалъеагма овсарле лаьхьо. «Лаьттара г1ишлонашца яхача т1а предприяте цхьа ц1ешца х1ьалъеара ха 9 беттагара 7 беттагара х1ьачулаг1а доаг1ьаьй.

Кхы а дукха да «Лаьттара г1ишлонашца яхача кошнци предприяте коллективца де дар: заарашца керда квартираш, школаш, гостиницаш, магазинаш, и кх. д1. я х1ьалъе еза.

М. КУКСОВА,
Чехословацки журналистка
(АПН- Прагопресс).

ПОЛЬША КЕРДА Г1ИШЛОНАШ

«Сталева Воля Н» яхача электросталеце болх бе йоаленнай 125 мегаватт низ болх х1ьалхара турбина. Ерриг1а из агрегат польски специалисташ проект х1ьаьй. Х1ана монтаж еш латт изамисеел низ болча шоалаг1ьа турбина, из болх бе йоаленлийтаргьа т1адоаг1ача шера юхьхье.

ПНР просвещене министра Вацлав Тудозиецке «Глос праца» корреспондентага х1ьнад, уьх шера керда 660 школа х1ьалъьй, х1ьна. Царех 207 х1ьалъьй польски паччахьалкхен 1000 шу дизара сийца долча общественноста руьхьаг1а; Полъше х1ьалъ1а Іа1ьал долча 21 шера х1ьалъьй 9,5 эзар школа, 1,5 эзар интернат, бергий ц1а, х1ьмраш.

«Жиче Варшавае» х1ьаоайт 250 мегаватт низ болаш йола «Дагина» яха электростанци тох теле йолаязар.

Краковс торжественно х1ьайийай Польша 1000 шу дизара сийца йола мехкара 999-га школа — «эзаршеер». Краковс бахаш болча наха а бувзама Техникуменг г1ишлоний ремеслай Школаш студентанца а ка наьхала а йоалаш болх бар бахьн доаг1а.

Х1ьаьта берриг1а чуийца Іажаш кхорашш 550—580 тонн ба. Ужаш республикерча болх-консервни заводашка д1ачу а тийнна1ф совхозо. Москве, Орджоникидзе, Грозне, иштта х1ьчча городашца бокха а х1ьхьийтаб. 200 тонн гарг1а Іажаш бахьийтаб духхьала Москве бохка. Дика-пайда болаш совхозца из г1ундаккхах.

План 25 эзар сом болча х1ан3лехьа а 50 эзар сом пайда хиннаб боахама. Кхы г1а а 20—25 эзар сом пайда эпарг6а оаха, йоах совхозца кулгаг1ахошца, х1ана аьлча, 200—250 тонн Іажаш кхы а чэпарг6а оаха.

Цул совг1а совхозца 50 тонн Іажаш хранилище Іа0ттабе кийчъуш ба совхозе. Кіезигаг1а х1уде а 25 эзар сом пайда хургйа боахамо д1аоттаг6ерг6ола Іажех.

Талхарг6оацаш дикача сортах д1аг1ерг6ола лорабеш чэуш Іажаш кхорашш болхлоца Хаджиева Кайпас, Лабазанова Саждата, Умарова Кайпас, Лабазанова Расимата, Курбанова Іайшета кхычар, сменни нормаш т1ехкхоачашъю царех х1иране.

Гурахьх гаьнаш я1а а царца ашаш йола кхы г1улаьх де а кийчъуш ба х1ана «Орджоникидзевский» совхозе, х1ана аьлча х1ьаг1адоаг1ача шера кхы а дукхаг1а пайда эца дерх1 укхаза сомий бешамех. **П. КУНИЕВ.**

СОВЕТСКО-РУМЫНСКИ КОММЮНИКЕНА КУЛГАШ ЯЗДАР

10-ча сентябре Кремле кулгаш яздир. Румыне Социалистически Республикина партийно-правительственни делегаци Советски Союзе хилара х1ьаьстъ1ьарча советско-румынски коммюникена.

Советски оагІонгахьара коммюникена кулгаш яздир КПСС ЦК Х1ьалхара секретара Л. И. Брежневе, КПСС ЦК Президиумо члена, СССР Министрий Совета Председателе А. Н. Косыгинен, румынски оагІонгахьара — Румынски коммунистически парте ЦК Генеральни секретара Николае Чаушескуе РКП ЦК Исполнительни Комитетен массаэарча-президиумен члена, СРР Министрий Совета Председателе Ион Георге Мауререн.

Кулгаш яздеча бар новкъостий Г. И. Воронов, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Ю. В. Андропов, А. П. Рудаков, СССР Министрий Совета Председателе заместителаш В. В. Деменин, М. А. Лесечко, Н. Ф. Ломако, СССР х1ичча мехц1ьаьтта г1улаьхий министр А. А. Громыко, кхыьарашца.

Кулгаш яздеча бар новкъостий Георге Апостол, Александру Бырладэну, Паул Никулеску-Мизил, Маия Манеску, Корнему Мэнцеску, Николае Гуина, делегацена улубьаьна бах1ьа на х1ах.

ХЬУВКЪАМАШ ЧУЭЦАШ ЛАТТ

ГУРАХЬА КХАШКА

Республика колхозаш, совхозаш х1ама гидуаргаш, х1ажаг1аш, шекара свекла, бахьа х1ораш, коартолаш чуэцаш йоахх. Цул совг1а, зябь оахаш а гурахьа ювш йола культураш д1аювш а боахк механизатораш. Гурахьх кхаш т1а де деза балхаш духхьа да. Х1аннах1ьеш ца йойташ чуэца еза культураш, х1ьаьта х1ьаг1адоаг1ача шера х1ьувкъамаш х1ама.

Х1ажаг1аш 47,6 эзар гектара т1ара чуэйца бахьийтаб республике, т1ак1ка йлата лаьрх1а 2107 гектара т1ара х1ажаг1аш а х1ьехкай.

Шелковской районе х1ажаг1аш кхеераша х1ара гектара т1ара 24,9 центнер х1ьувкъам кхг6ьаб.

Дика чэуэцаш боахк х1ажаг1аш Гудермеса, Малг1ойка, Надтеречни, Надтеречни районашца.

Чуэйца сеекла х1ьайоаккхаьнга из х1ьашкара д1ауэшаш боахк механизаторашца. Мерза овлаш чэуэца х1ьалхе ледаю Гудермеса, Урус-Мартана районий механизаторашца, цар шоаш д1ийайначх иттилг1а дакъа чуэйнай шекара свекла, х1ьаьта Урус-Мартана районе 4 процент мара свекла чуэйнаш.

56 эзар гектар зябь аьхай республике е дерриг1а аха дезачех кхоа1ла1а доца дакъа да из. Из г1улаьх дерт1ъ ледаю. Гудермески районе, цига 54 процент аьхай зябь.

Лерт1ъ в1аш1ех1ьбаьхьхаб из болх сунженщаца, урус-мартанца.

1965 ШЕРА 10 СЕНТЯБРЬ Х1АТІАНХОАЧАШ ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАШ ЧУЭЦА РАИ ЗЯБЬ АХАРАИ ЙОЛА СВОДКА

(планах проценташ).

Районаш	х1ажаг1аш	шекара свекла	гидуаргаш	зябь аьхай
Ачхой-Мартана	54	4	—	18
Ведана	3	—	—	—
Грозненски	59	3	62	34
Гудермеса	67	12	74	54
Малг1ойка	35	14	19	31
Надтеречни	66	—	24	33
Наьсарен	20	—	—	8
Наурски	79	—	66	38
Ножай-Юрта	5	—	2	8
Советски	—	—	—	—
Сунженски	34	—	42	44
Урус-Мартана	48	11	—	39
Шаьла	38	7	25	36
Шелковской	55	—	100	14
«Грозного х1ачча объединене совхозаш	59	—	—	56
Консервни объединене совхозаш	36	—	—	22
Скотоотгоркм х1ачча треста боахамаш	54	—	—	16
Респ. юртбоахама опытни станцеш	53	14	91	66
Ерриг1а республике	47	7	38	32

Пайда эца хов укхаза

Шиз шу мара дац Ачхой-Мартана районе «Орджоникидзевский» совхозе в1аш1ех1ьелла. Дале а сихха дег1а1ог1ьаг1а латт цуо экономика, д1адахьча шера планах т1аба безаш хинна пайда 1,5 эзар сом долча 43 эзар сом пайда хилар боахама.

Соахка сомий бешамашта лика г1улаьх дарх хиннаб совхоза из пайда. Ерриг1ан а 549 гектар я совхозе сомий бешамаш, х1ьаьта латаш яраш яц царех 120 гектар мара. Цу 120 гектара т1ара баьннача сомах хилар совхоза 43 эзар сом пайда.

Х1ара гектара т1ара 37,7 центнер сом чубера совхозе юкъера лаьрх1а-ча. Лерт1ъ г1улаьх д1аькхийтар баьхьаь долаш дика хилар Іажаш, кхорашш, хьачаш, кхыьбола сом а. Х1аннах1ьа1ар укхаза ерриг1а гаьнаш, шозза молхаш техар аене йола садоаха х1ама йоаяра. Х1аьта соахка гурахьа а укх шера бІаьстн а кхы а дикагІа г1улаьх дир совхозе сомий бешамашта. Е1ьмчуг х1ехьа-г1а кхоаза молхаш техар, х1ара таьна гонахьа 0,5—0,7 центнер минеральни удобренеш яхкар. Цудухьа г1улаьх дарга хьежжа дика хьийкъаб сом.

80—85 гектара т1ара сом чуийца, баьннаб «Орджоникидзевский» совхозе. Х1ара гектара т1ара 45—50 центнер бол укхаза Іажаш кхорашш. Х1ьаьта берриг1а чуийца Іажаш кхорашш 550—580 тонн ба. Ужаш республике консервни заводашка д1ачу а тийнна1ф совхозо. Москве, Орджоникидзе, Грозне, иштта х1ьчча городашца бокха а х1ьхьийтаб. 200 тонн гарг1а Іажаш бахьийтаб духхьала Москве бохка. Дика-пайда болаш совхозца из г1ундаккхах.

План 25 эзар сом болча х1ан3лехьа а 50 эзар сом пайда хиннаб боахама. Кхы г1а а 20—25 эзар сом пайда эпарг6а оаха, йоах совхозца кулгаг1ахошца, х1ана аьлча, 200—250 тонн Іажаш кхы а чэпарг6а оаха.

Цул совг1а совхозца 50 тонн Іажаш хранилище Іа0ттабе кийчъуш ба совхозе. Кіезигаг1а х1уде а 25 эзар сом пайда хургйа боахамо д1аоттаг6ерг6ола Іажех.

Талхарг6оацаш дикача сортах д1аг1ерг6ола лорабеш чэуш Іажаш кхорашш болхлоца Хаджиева Кайпас, Лабазанова Саждата, Умарова Кайпас, Лабазанова Расимата, Курбанова Іайшета кхычар, сменни нормаш т1ехкхоачашъю царех х1иране.

Гурахьх гаьнаш я1а а царца ашаш йола кхы г1улаьх де а кийчъуш ба х1ана «Орджоникидзевский» совхозе, х1ана аьлча х1ьаг1адоаг1ача шера кхы а дукхаг1а пайда эца дерх1 укхаза сомий бешамех. **П. КУНИЕВ.**

Дика хьийкъай хьажкІаш

Ялатийна лаьрх1а х1ажаг1аш чэуэца йолаьй Урус-Мартана района «Красноармейский» совхозе шоллаг1ача отделене. Башка дика х1ажаг1аш х1ьалкхенй укхаза Ахмадов Мусас, Альтимиров Бурус, Исрапилов Абуезита. Ялатийна а силоса а лаьрх1а х1ьалкхенй парех х1иране 200—250 гектар х1ажаг1аш.

Планах чуэ езаран 28 центнер мара йоаэца х1ара гектара т1ара 35—40 центнер х1ажаг1аш яргхилар белгалдаьлнад. Лерт1ъ г1улаьх дарах в1аш1ех1ьдьаьнад механизатор а й иштта х1ажаг1аш дика х1ьалхзее.

Групповой методах чуэцаш латт отделене х1ажаг1аш, шиз-хо ди х1ьалха х1ьаьха йолайир Ахмедов Мусас х1ьалхенъ х1ажаг1аш, йиъ комбайн я укхаза из болх д1ьлоп. Лемна сменни нормаш т1ехкхоачашъю комбайнераша Ибрагимов Мухьмада, Исрапов Салмана, Бекбулатов Курус, норма 3,9 гектар мара йоаэца 5—6 гектара т1ара х1ажаг1аш чэуэ царех х1иране.

Иштта лика х1ьокхмаш даха йиш хуэ х1ара минутах бисза пайда эпарг6ола болх беш в1аш1ех1ьбаьхьхар баьхьа. Болх ца беш латташ н1алла ха йоаэца комбайнераша. Х1ажаг1аш сихлг1а чуийца яхар духхьа х1ьинар кхо да деш кхъьхг1ар.

Дийнаьха сарраьца х1ажаг1аш чэуэцаш хиннаьчуэ т1ехьаг1а сайрийна ца, грозненщаца. Лелара д1аьхьу из г1улаьх Ачхой-Мартана, Наьсарен, Шелковской районашка.

Совхозашеи колхозашеи х1ьалхара 1366 гектар гурахьа-юв культураш д1ийийнай.

Уьх деношка берриг1а ина т1аба-хийта кхаььхьега дезаш да ешаш дица т1аба лаькхча темпашца д1аьхьоьш дерт1ъ чэкъаькка деза юртбоахама х1ьаьхьа-гамхоша ер шу.

Х1ЬАТІАНХОАЧАШ ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАШ ЧУЭЦА РАИ ЗЯБЬ АХАРАИ ЙОЛА

(планах проценташ).

Районаш	х1ажаг1аш	шекара свекла	гидуаргаш	зябь аьхай
Ачхой-Мартана	54	4	—	18
Ведана	3	—	—	—
Грозненски	59	3	62	34
Гудермеса	67	12	74	54
Малг1ойка	35	14	19	31
Надтеречни	66	—	24	33
Наьсарен	20	—	—	8
Наурски	79	—	66	38
Ножай-Юрта	5	—	2	8
Советски	—	—	—	—
Сунженски	34	—	42	44
Урус-Мартана	48	11	—	39
Шаьла	38	7	25	36
Шелковской	55	—	100	14
«Грозного х1ачча объединене совхозаш	59	—	—	56
Консервни объединене совхозаш	36	—	—	22
Скотоотгоркм х1ачча треста боахамаш	54	—	—	16
Респ. юртбоахама опытни станцеш	53	14	91	66
Ерриг1а республике	47	7	38	32

Лаьтаьнна1ца Іаьхьаьнна1ца Іаьнна1ца Іаьнна1ца І

ПАРТИЙНИ ДЕШАРА СИСТЕМЕ КЕРДА ШУ ДОЛАЛУШ

Хьаелаяхоачаш латт 1 октябрь — партийни просвещене системе дешара шу долалу да. Марксистско - ленински дешара болгIаш бола мах а ца беш маслеЗк шера цунна меттиг коммунистни экономикА а профессиональнотехнически а дешам Іомадийтар, коммунистийтен парте бошарашкен, хIаьз партийни просвещене системе ший термам IабохийтI марксизмА - ленинизмА керттерча кхаь дьаьХа. МаСсанера а хоиш да коммунистически саькетам бошаш коммунизм толамца хьалха йиш йоацIаргI, хIаьта марксистско - ленински теории Іомаеча хана эргайолашш тоазу, чоагIлу, кIоарглу коммунистически мировззрени.

КПСС Программа тIа белгалдьаккад коммунизм хьалъеча хана коммунистически парте лоарХIам лаккхуш хилар, из партечленашца общественни хьаьъегаме а советски обществе вахаре а шоай хьинар лаккхарца дувзаденна да. Цудухь берригача коммунистий деккар да шоай политически боарам лакабар, коммунизм хьалъара процессе революционни теори чакхъяькха кIоарглга хар.

МарксизмА - ленинизмА кхо лакъа Іомадара хоаЗМ боллаш йола перспеЗктива йолаш хуржЕ партийни просвещени, массеик шера ювъера а лаХхера а политически образованни эца йиш хуржЕ хIара цига лешаш воучу.

Цу системе хьалхара лагIа да шина шера деша юхьанцара политически школа, цуьн программа 128 сахьата лаьрIа я. Цу школе политически знаний лардаш йова, Іомаю В. И. Ленина биографи, текущи политика проблемаш, СССР чухьара политика, конкретни экономикА. Цу школе Іанийбу юхьхьерг ворхI шерарен лешар дийна бола коммунистан а парте бошарашр аьтта а. Заьнгеш еггьа беседа, хуржа, собеседование методикА.

Цу тайпара школаш республикеа 680 — 700 хуржЕ, царех 400 гарта юрташца хуржЕ. Масала, Сунженски районе — 43, Наьсаре — 28, Шаьла, — 32, Шелковски — 31, Ведена районе — 20.

Партийни дешара школлагIа долалагIа да диъ шера дешарадола Марксизма - ленинизма лардаш Іомаерг1ола школа, дух юкъера политически школа оал.

Цу школе Іомадергца КПСС історИ, марксистско - ленински философе лардаш, политически экономе лардаш, Іилман коммунизма лардаш, партехи колледжне бечА партийни баЗхаьн йолча ленински цхьаьна лардаш.

Программа 256 сахьата лаьрХIа я.

Заьнгешца обзорни лекцеш ешилгIен теоретически собеседованеш елгеи лерхI. Партех болча ленински хьехамен коллективчуьнна партийни балхен лардий курсе хьаькъеьца собеседованеш мара ергьаш. Дешара юкъе керттера уйла тIаьрваь хIца еза дешара баг1араша шоаш болх бен хилара. Дешара плана хьалхара вариантах оттаьлI. Царех партийни организацешца пайдаийбе йиш я болаш болча пропагандисташца а кхыдолча моттигашцара хьалашца а дьежжа.

Дешара плана хьалхарча вариантах ЦУ КПСС історИ политически экономе лардаш Іомаю; школлагIа вариантах — КПСС історИ марксистско - ленински философе лардаш; кхоалагIа вариантах — политически экономе лардаш марксистски - ленински философе лардаш. Цу кхаь а вариантех, луьт совгIа, лерхIаш да парех болча ленински хьехамен коллективчуьнна партийни балхен лардий а партен правительстван лоарХIамеГа долча документийн решенейн а хьаькъеьца собеседованеш елга.

Цу школашца хьалхарча шера дешара кхаь вариантах йола план оттаьрю партийни организацешца торо хуьнйг IаьшIеьхьаьн «Іемиг-дукха цикагIа а йолаш Іешар доладе. Нагаьла саина, масала, философе хьаькъеьхьара пропагандист да хуьне, хуьнеь, занятеш йолае йиш я хьалхарча вариантах; политикономе хьаькъеьхьара пропагандист веце — иоллагIа вариантах; хIаьта нагаьлы саина КПСС історе хьаькъеьхьара пропагандист да хуьне — кхоалагIа вариантах. Пропагандисташ эшаш йолча мотгташца цу школашца болх бе хьаьчА партийни организацешца пропагандисташ хьежаде мукъа лу.

Цу школашца хоишаш хуржЕ барг1 шера а ювъера дешар эйнца а барашш. Юхьаьрча а юкъерча а политически школашта лаьрХа дешара посебеш, брошюраш кепа деттарда. Иштта юхьхьанцарча политикошлана лаДуьгIарашта лаьрХIа арадаргца «Ду за деза общество дечIаьрдаь», «Совйетски социалистически общество» яха брошюраш, марксизма - ленинизма лардий школай лаДуьгIарашта лаьрХIа кепа тера ахархийца «КПСС історИ», «Политически экономе яха учебникашца «Ленинский партИ хьехилар», «Социализма политически экономе методех» яха а иштта кхыдола а брошюраш.

Вай республике вIашагIйохкаш лаГ марксизма - ленинизма лардаш Іомаергйола 2003 школа, царех Грозне 95, Сунженски районе — 18, Наьсаре — 5, Урус-Мартане 5, иштта кхы а.

Нагаьла санна лаДуьгIараш хоачамбоаш да хуьне массеик парторганизацие цхьа школа е йиш я.

Масала иштта школа вIашагI а йола болх бен хуржЕ Ачийн-Мартана КПСС райкома политически просвещене кабинете.

Горозашка Грозне, Гудермесе, МаьлгIабике юхьъера а юкъерча а политикошлана занятеш е йиш я кIира цкъа шин сахьата, е бетта шозза диъ-диъ сахьатI.

Хьаьта юрташца, партпросвещене системе дарехI бетта мегтел яьлх, ворхI бетта мара ца лешача занятеш кIираи цкъа шин сахьата а ца еш, кхаь сахьата е еза, кIана аьлча, дешара цу йистелаца деза апрель, бутт боьлуш, е йистебоаллаш.

Партийни - просвещене системе хьалхарча лагIа — юкъера, йистеаьккхаза лаккера, лаккера дешар дийнача, кIоарглга революционни теоре знанеш йолча комМунисташен парте бошарашр активан шоаш дешар да.

Сентябрь бетта юкъе «Политическое самообразование» яха журнала тIа кепа теза арабоалларгIа шоаш дешарчар Іомаерг йола теоретически проблемаш, Маркса, Энгельса, Ленина пропаведеиеш. Белгалдаккха деза шоаш дешар Іомадеча кадраша парте історИ, философи, политически экономи, коммунизма Іилман лардаш Іомаергйолаш. Масала, Грозне вIашагIйоаллаш латт 447 теоретически семинар: царна 198 парте історе, 145 политически экономе, 69 философе, 35 Іилман коммунизма лардий. Юртарча школай парторганизацие вIашагIеьхьа я Іилман - атеизма дуккха семинарски группаш, цо новкъостал дерзда хьехархошца тIеХьаьнца ГIулаьхьан кIоарглга Іовза, школьникашца а балача на а юкъе коммунистически ахьатам боаржабе, Іилман - атеистически болх толамца чакхдаккха.

Укх шера чоагIа терхо ю кулгалдеча кадрай методически дешара. Царг1ешарг1а парте райомашка журнойлча семинарски группашка, КПСС Грозненски горкомера марксизма - ленинизма сайрийнарча университете факультет хьаьла кулгалдеча кадраша лаьрХа, университета финалаша болх бергба парте Урус-Мартана райомеен Гудермеса горкомен, хIаьта парте Сунженски районе хьаьла партийнобохьама аьтта дI1 шера йола районни школа. Цар болх бергба заочни лаХхерча партийни школа программах. КIира 4 сахьата болх бергба марксизма - ленинизма сайрийнарча университетой партийни партийни школаш.

Цу тайнара, хIаьз партийни дешар дIаХьоргIа, дешара белгалъьаьча хана чуХь коммунисташен парте бошдуча активисташен кIоарга а массе оргIаргIа а марксизма - ленинизма составни доакъош Іомаде практикде революционни теори юкъйолайе Іомае деррита хьалаш вIашIеьхьоаьхIа Іалашдеча принципаш.

Пропагандистеи кадрай теоретически боарам, цар мировоззренечеи кругозор, методически говзал лакха хилара хьежжа мара толаме дIаГоргбаш политдешара система болх.

Кердача дешара шера пропагандисташ кийчбен болх баьб горкомаша, райомаша, юхьанцарча партийни организацеша. ХIаьз кадрай политически дешар волаиагIа тоздара хьаькъеьхьара йоь хьалхашка оттадьча хана, чоагIа лоарХIаме да пропагандисташ теоретически кийчбелга. Цу гIулаьхьа лаьрХа парте областни комитета пропагандай агитацеи отделй сентябрь бетта шоаш да хьелларгIа парте історе, философе, политически экономе, Іилман коммунизма лардий шин кIира йола пропагандистай курсаш. Цу курсашца Іолла чаьхьарга республикера 2 зазр совйетски пропагандист. Цига ешаргI марксистско - ленински теорей партийни пропаганда методикай лоарХIамеГарча проблемех йола лаДецеш. Лецеш йийшачул тIеьхьагIа йоашхаргьа юхьанцарча политикошлайн марксизма - ленинизма лардий школайн дешара планах йола хьаькъара темаш, хьаькъара занятеш дIаХьарга методически рекомендацеш лургьа шарна, хуьнаргIа дешара литература тIаьхьаьца. ЦхьаДаькъа, парте цхьаьйолча райомашка бекхтохкаме ца тохкеш леладу из лоарХIамеГарча г1улаьх. Масала, КПСС Наьсарен райкемо цкъа вайташ 11 пропагандист мара вайтаьщ 25 сар воагIача. Хьаьхарча курсашца эшшаш бола нах хьаьбаькийта вIашIеьхьа ца лаьмнача райомашца пропагандисташ дуьхьагIа баьхийта беза шоллагIа боагIаш. Укх юхейисача хана юхьанцарча партийни организацеш хьажа еза политешар Іомаеш мел мел хьаьрга, хIара коммунисташен парте воацча активистацен хьаьст-кьаьста къамаьл де лела, лика кийчве вена ю, ненара форма харжара новкъостал е лела цунна. Парте цхьаьйолча райкомий секретаьрца лоагIаЧа бесса ахетаьлдаь гадаьгIа теоретически дешар вIашIеьхьаьхьара хьаькъеьхьара шоай лехкар. Занятешца лика кийч а бенна пропагандисташ кера деш шара шу Іалоаладар, массаиьхьа а а сиьгIа. Іалаьта деза политешар вIашIеьхьаьккхара г1улаьхьа юкъера кхоачамбоацарш. Парте горкомаш райкомашн декхарийн сонна1Га лоа общественни декхарш пропагандисташ тIа ца дехка, лаРхIен сий деи деза пропагандистскни балха. Вай кертера деккар да, идейно - политически боарам лакха а болаш партийни дешара ерригача системе заьнгеш IаЙоьлаелга.

КПСС Программа тIа белгалдьаьккха да, коммунистически мировоззрени йолаш беррига сочетеи кьаьхьхебе безаш хилар. Политически дешара еш йола терхо лаьгIбе мегаргьаш, цхьаьна саг ютара ца вуташ республика берригачА кхаььгаьчашца комсомольски кружокаш, хIаьта юкъера дешар чаьхьаьккхача кагирхошца — «Кагирхойн общественни прогресси» яха семинарашца, кьонача комсомолышашцен комсомола мугIашца онтта нийчхуьрштен лаьрХIа «Тха ленински комсомол» яха кружокаш. Культура Шеношкен, клубашен, библиотекашкен, школашкен, дешара а заведенешкен вIашагIйохкаргьа политически клубаш. Кагирхой политешара доарХIаме форма я иштта В. И. Ленина балхаш Іомагу «Ленински уроки». Политдешара тайп-тайнарча формаша дешара хуржЕ дикагIа нийчбена бола кагирхой.

Иштта я хьаГIаХуьлча шера партийни дешара система балха, массово - политически пропаганда, комсомольски политдешара кертера положенеш.

З. ЛИН,
КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропаганди агитации отдела заведующе заместитель.

Семилетка лоарХIаме гIишлош хьалъеча

ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯР КХЕРАМ БА

Нохч-ГIалгIай АССР-е хьалъеш латта эгтара йоккхагIа йола гIишлош «Грозненефтехимзаводы» яхача объединене я, цуьнца Къилбеса-Кавказски совнархозе чоагIа керам чаьбохийтаь ду деша.

ЦхьаБакъда,.. хIанаьлца хьа четтара ве лел гIишлош хьаьлеГа. Лехелха хьожаргца вай объединенен лоарХIамеГа гIишлош — Грозненски химически комбинат, Грозненски нефтемаслоз а в о д, Грозненски ацетонови завод — хьаьра гIулаьх мишта латт.

Химически комбинатечА хьаьлъ яла еаш йолча комплексе объекташца деш доца гIишлой-монтажни балхаш ушх 8 бетта уьх тайнара кхоачамбаьдаь: реактивни аппеннча хуьтиновке 31 процент, цу дахьке гIишлой-монтажни балхашца 27 процент; телемеханица це установке 17 процент, гIишлой-монтажни балхашца 30 процент.

Кхы дикагIа лелаш гIулаьхьан феноли ацетони доакхиччча производствена реконструкци ела а — 55 процент, цу дахьке гIишлой-монтажни балхашца 63 процент.

ГIишлошн хьаьлъара план мишта кхоачашкъю хьаьхьоькъа цу пифрашца хьежача гуш за уьх балаш геттара во лелаш хилар.

Фенола-ацетона группа ремонт яра соцаьр а болхлой кертера нив фенола-ацетона производственна реконструкци яца тIаьвоебар а балхаш долаш йистелца еаш йолча кхыча объекташца балхаш сайнад.

Грозненски нефтемаслозаводе 1965 шера хьаьлъь яла еаш я атмосферно-вакуумни трубчатка (АВТ). 1965 шера 1-е сентябре кхаччалца 85 процент кхоачашъ-лой из гIишлоь хьаьлъара йола, цу дахьке гIишлой-монтажни балхашца — 90 процент.

Хьалхарча ах шера хIара берта юкъера лаьрХIаче 520 зазр сома маьха даь гIишлой-монтажни балхаш уьх тIехьаьрча шин бетта 365 зазр сома маьха мара дахдаьц. Производства темпаш лоХьлара бахьанаш ераш за: 60 тонн ташта аьшк барХI тонн совгIа да. Грозненрча школашта юкъе шоллагIа мотгиг аьккхий 30-ча школа лешархоша. Дахо йолача хана хьаьлъара темпаш кхы тIа а лаьхьеш хьаьхара мотгиг аккха лерхI школа колектийно. Кьаьстта лиха кьаьлъара решаргйой ни. Шахбиев, Гапонов, Андриоенко, кхьаьрашн.

Суурта тIа: гуллаь тишш аьшк лахьаш боагIа Шахбиев Изриде, Гапонов Владимир, Андриоенко Виктор.

И. Пличева сурт.

КХЬ А ДИКАГIА КА ЯЙЛА ХЬА

Духха ца йоацIашн мехкаьлта промышлийнойте ше хIаДанза тхьаь йхийтIа шера кьаьхьаргр дезлир «Старойрозненефтера» хьоаьлагIча промышла операторе Багаев Хьамиз Мамаевича.

Тхьаь пийтта шу... КIезига ха йи из. Дукха дайнаг, хаДоаьш а инйсьеннай. Зламиса волаш 1925—1930-ча хьаьчА шерашца ше вьаьчА юрта Шота воЛаьвелар Хьамиз болх бе.

— Со промысле балха Іоргвад, — аьлар цкъа Хьамиза шIагIа. Ракьа хилар ну гIулаьхьа массаза. Буруьн дIтачарца дIаволаьвелар. Хьамиз болх бе, тIаккха бурув дIтгара технологи а Іомаь разряд аьккхар. Бурув дIтачун гIоича, бурувдеттар, мастер йиттуьн Багаев Хьамиз мехкаьлтагой говзал Іомаеш биХьа ниХ.

Духха сийдин грамоташ а мехкаьлтахочуьнга «Актюбнефте» хьаьнале хьаьхьегаш, масаза хьаьхьа дат-тачарца цхьаьн мугIаре воаьлаш цо яьхьа.

Нохч-ГIалгIай мехка цIавенчуьнца тIехьагIа кепа тера промысле шийна лиха бовза болх хьаьйнаг цо юха а. Республике эгтара хьаьларгIа елар кхаььнача мастера комсомолистически къаьхьгача ухарник яха сийлен пIи. Дика лоХкъам тел цо шийн кхаьхьгIамца пIонзводства технологи хIаьта Іомае болабенхарашта, шийна мамотта парца нокхьоьстаь а ду. Цуьнца ваьхIтаь ва промысла колледжна шоша Старопромысловски районе къаьхьегамкой Совета депутаталаь.

Дикача къаьхьегама толамашца дезлир Багаев Хьамиза мехкаьлтагой цIейн мехкаьлта промышленностте ше болх ду тхьаь йхийтта ну дезаьр.

Иштта къаьхьегаш ва вай республикЕ мехкаьлта промышленностте къаьнагIчарех цаI.

Г. ГРЕБЕНЮК.

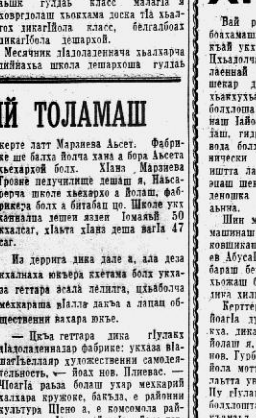

Бердача дешара шера беррига шоай низ тIаьхийта тишш аьшк дуХхагIа гуьдг еГргаш да школашкара дешархой. Іанаь дIадоаленнад тишш аьшк ХьагуI а ЗаьпачхаьлкIаннг IIачуьлара месаЧкий. Лакха лоаттаьлргIа школа сий яьхча зеннаьх болх беш ба Грозненски № 30 йола школа дешархой.

Горох Грозненча школашта юкъе хьаьхара мотгиг аьккхара шерра социалистически яьх аьржай школа классашта юкъе. Цу балха юкъе хьинарг дакъа лоаш хIара дешархочо. Тишш аьшк гуьдарг болх дика яьлгIеьхьаьккхий шкела ІоьлгIа-Йолча пионервожате Тимонина Таисия Ивановнас. ХIара дийнаьх гуьдЗьча аьшка итогаш ю. ДуьхьагIа аьшк гуьдаь класс мазлагIа я ховрдоалаш ХьоХкама доска тIа хьаьтох дикагIйола класс, белгалдоаьл дикагIйола дешархой.

Месачкие Іаьлоаладеннача хьаьхарча дийнаьх школа дешархошца гуьдЗа ешаьнна. Цунна мугIаре воаьлаш — цо яьхь.

Нохч-ГIалгIай мехка цIавенчуьнца тIехьагIа кепа тера промысле шийна лиха бовза болх хьаьйнаг цо юха а. Республике эгтара хьаьларгIа елар кхаььнача мастера комсомолистически къаьхьгача ухарник яха сийлен пIи. Дика лоХкъам тел цо шийн кхаьхьгIамца пIонзводства технологи хIаьта Іомае болабенхарашта, шийна мамотта парца нокхьоьстаь а ду. Цуьнца ваьхIтаь ва промысла колледжна шоша Старопромысловски районе къаьхьегамкой Совета депутаталаь.

Дикача къаьхьегама толамашца дезлир Багаев Хьамиза мехкаьлтагой цIейн мехкаьлта промышленностте ше болх ду тхьаь йхийтта ну дезаьр.

Иштта къаьхьегаш ва вай республикЕ мехкаьлта промышленностте къаьнагIчарех цаI. Цуьнца парех дуьхьагIа баргаш хаДаьнна шоай техническа говзал лаьхьеш, сайрийнарча школашка, техникумашка, институташка эшна баг1а. Масала, мастерай школе дешаш ва хIаьн тхьо саг. Къонача, хIанаьн болх бовза волаьвеннача В. Тарасовна цхьаьн партга тIа дешаш вагIа къаьна бурув-дettар С. Дзуцев. Цхьа шу ХаДалелхьа къаьнача мастера лургда юкъера школа ЙохкIа хилярах аттестат, цуьн совгIа, техника уьстоеверни а. Иштта дуьхьачарх а Йоаьккхаргьа уьх шера из школа.

ХаДа Іаьле и балха лакха толамаш а Іаьхаьл, Іешарца шоай говзал а лаьхьаьш кьаьхьг Малгlабике мехкаьлтахошца.

Н. САГАЛАЕВ.

МЕХКДАЬТТАХОЙ ДЕШАШ БА

Шерагара шерагга шерлуш йоацIа МалгIабикерга мехкаьлтта дозка промышленность. Лаьклу производства технологи, механизация автоматизаци. МалгIабикерга къаьхьегамхоша дика кхетлу производствана юкъе автоматишан йоаьлагр шоай-керттерча дехьарг цаI хилар. Цуьнца парех дуьхьагIбаргаш хаДаьнна шоай техническа говзал лаьхьеш, сайрийнарча школашка, техникумашка, институташка эшна баг1а. Масала, мастерай школе дешаш ва хIаьн тхьо саг. Къонача, хIанаьн болх бовза волаьвеннача В. Тарасовна цхьаьн партга тIа дешаш вагIа къаьна бурув-дettар С. Дзуцев. Цхьа шу ХаДалелхьа къаьнача мастера лургда юкъера школа ЙохкIа хилярах аттестат, цуьн совгIа, техника уьстоеверни а. Иштта дуьхьачарх а Йоаьккхаргьа уьх шера из школа.

ХаДа Іаьле и балха лакха толамаш а Іаьхаьл, Іешарца шоай говзал а лаьхьаьш кьаьхьг Малгlабике мехкаьлтахошца.

Н. САГАЛАЕВ.

НАЬСАРЕРЧА ХIАМАШ ТЕГАРИЙ ТОЛАМАШ

Дика толамашн даьхьал Грозненски № 4 йолча хIамашн тегача фабрика Наьсарерча фаьмилов уьх бархI бетта. Валовни продукци арахецара йолш 108 процент ехончаьлхий ваьлаш. Цо лакхаьннай кьаьхьегама оьсарле. Финала директор йолча юра. Планнас дийнаг:

— Кхо бутт хьаьха тха коллективо содан бир керда тромоатамаш изделеш арахеца. Баьхьар дийнача, хьаьлагIа кхерар тхо тIаийца дехкаьраш тхоштта ехончаьдацуьнца ца лиарх. Иштта ю-ч совйетн хьаьнагIа. Мехкарца сиХха Іомайер нерцо изделеш тегара говзал, хIаьта дар тийгача барокъа дика Грозненча фабрикерчА лоХаргIа а хилаш.

— Баьхьа, — дуьш Іаьсо ваьлаш. Плиеаьс, — продукце дикал лаьхьхира чоагIа новкъостаьр дIр тхона Грозне трикотажни фабрике практикде хIинчча мехкарца. Могушкина Заьлобана, Заьсева Хадишта, Хаматхановна Рукъета, Бузуртанова Хадишта. Цига шоаш мел Іомаьлъ шоай новкъостаьтта дIаьхьийхар дар.

Хьинар совнуйлаш, кхаьхьегама хьокъамаш даьхлуш болх бу йолчарехьа хилаьнна. Цигга шоаш мел Іомаьлъ шоай новкъостаьтта дIаьхьийхар дар.

Хьинар совнуйлаш, кхаьхьегама хьокъамаш даьхлуш болх бу йолчарехьа хилаьнна. Цо — 140 процент ехончаьлхий бархI. Бетта цIий Сагаева Марема, Гагиреева Хаде, Мартаьнова ПаьтIамата, Мальсагова Марема, иштта кхы дукхачаьр а.

Ала деза даьхьа баржжаьш тега кийчдеча цезе бодц лика тоаьбалгIа. Иш шу да ну цекъ кулгално Оздоева Хьава фабрике балха йола. Балха йоккха опыт а, говзал а хилар даьхьал лоаш IаьшIеьхьоаьл шу кIира бетта. цеца план 130—135 процент ехончаьлъе.

ВIалла йожаш ужхала семенашчен сенцентен юкъе яьржа социалистически яьх. Доккхал а лаьн йола фабрике коммунистически къаьхьегама сийлен пIи лелдеча Мартазановай Тамаре, Заьлевай Рукъета, Бодоевай Аьната кIира.

Даьхьаьш даьхьет фабрике хIаьн лаьхьа леша а яьде а Іомабара. Фабрике хьайийлай школа, хIаьта из школа болх бе Іоланнача хана дика цунна даьхьаьш даьхьет Мараиева Аьсет. Фабрике ше балха йолча хана а бора Аьсета даьхьаьрхой болх. ХIанаьн Марема Грозне пеГучлинче лешаш я, Наьсарерча школе даьхьархо а Іоаьш, фабрикерча кхаьлаьца. Цо — 140 процент ехончаьлхий бархI. Бетта цIий Сагаева Марема, Гагиреева Хаде, Мартаьнова ПаьтIамата, Мальсагова Марема, иштта кхы дукхачаьр а.

Ала деза даьхьа баржжаьш тега кийчдеча цезе бодц лика тоаьбалгIа. Иш шу да ну цекъ кулгално Оздоева Хьава фабрике балха йола. Балха йоккха опыт а, говзал а хилар даьхьал лоаш IаьшIеьхьоаьл шу кIира бетта. цеца план 130—135 процент ехончаьлъе.

ВIалла йожаш ужхала семенашчен сенцентен юкъе яьржа социалистически яьх. Доккхал а лаьн йола фабрике коммунистически къаьхьегама сийлен пIи лелдеча Мартазановай Тамаре, Заьлевай Рукъета, Бодоевай Аьната кIира.

Даьхьаьш даьхьет фабрике хIаьн лаьхьа леша а яьде а Іомабара. Фабрике хьайийлай школа, хIаьта из школа болх бе Іоланнача хана дика цунна даьхьаьш даьхьет Мараиева Аьсет. Фабрике ше балха йолча хана а бора Аьсета даьхьаьрхой болх. ХIанаьн Марема Грозне пеГучлинче лешаш я, Наьсарерча школе даьхьархо а Іоаьш, фабрикерча кхаьлаьца. Цо — 140 процент ехончаьлхий бархI. Бетта цIий Сагаева Марема, Гагиреева Хаде, Мартаьнова ПаьтIамата, Мальсагова Марема, иштта кхы дукхачаьр а.

Ала деза даьхьа баржжаьш тега кийчдеча цезе бодц лика тоаьбалгIа. Иш шу да ну цекъ кулгално Оздоева Хьава фабрике балха йола. Балха йоккха опыт а, говзал а хилар даьхьал лоаш IаьшIеьхьоаьл шу кIира бетта. цеца план 130—135 процент ехончаьлъе.

ВIалла йожаш ужхала семенашчен сенцентен юкъе яьржа социалистически яьх. Доккхал а лаьн йола фабрике коммунистически къаьхьегама сийлен пIи лелдеча Мартазановай Тамаре, Заьлевай Рукъета, Бодоевай Аьната кIира.

Даьхьаьш даьхьет фабрике хIаьн лаьхьа леша а яьде а Іомабара. Фабрике хьайийлай школа, хIаьта из школа болх бе Іоланнача хана дика цунна

Хlара балха минут кхое

Вай республикерча дукхачча боаханашка къаьстта лиха хьийкъай укх шера шекара свекла. Цхьаьлоча боаханашка чуэца йоланенай из. Шаьла районерча шекар деча заводе даьхьаьш хьажуьхьаьш я свекла. Завода болхоца дика кийчъьлй мишаш Іайоаьсаьн механизмаш, маййаьш, гидротранспортировкаш. Іа-вода болхлоца, инженерно-технически болхлоца дагаьлаьр иштта даьхьача темпашца чу я эшаш шекара свекла цьаьлаьрча леношка цьаьхьаьца йоьлургьа аьнча.

Шин мугIаьрх аьчууьхьаьш даьхьаьш машинаш бракованя пункте. Бановшкинан Гурбина Мария. Ивев Абусайн, Сапизова Прабу, кхьаьраш берригга терхам тIаьбахийта хьожаш ба хьаьца шекара свекла дика хилийтара.

Керттерча даьхьке заводе хьаьбоагIа даьхьагIйола свекла йоаьккхаьца, дика цIенъьлъ. даьхьа дикал йолаш я. — Йоаьх бракованица нов. Гурбина. Цхьаьбакъда, цхьаьйола мотгиг ешйелу свеклана даьхьаьца даьхьаьш даьхьаьш. — йоаьх нов. Пличева. — ЧоагIа даьхьа болаш даьхьаьш даьхьаьш. Цу даьхьаьш даьхьаьш даьхьаьш

ІА ГАЬНА ДАЦ

Грозненски района Предгрозненски опытно-производственнийе болхамо гІоьа доакъар Іалашдара план 60 процент мара хлоачаньвьац, ц1у тІе йоа а хила езачох ах даькъа мара яц. Моша доакъар 9 эзар тоннал Іалашдараш совгІа мара дац, хила дезачох аханел а пІезинГагІа да эз.

Къьеьста во лел гІулакхаш воьа. Ужаров управляющин воьлча шоалагІГа отделене. Уьгаьа планад 2775 тонн Іалашде дезачх 1313 тонн мара дац гІоьа доакъар. Шийтта эзар тонн йоьла еза силос 3 эзар 573 тонн мара еалаш. ХІамаьла 800 гІоьа тІара ча вІашатехадан.

— Хлочмабалла ІІах а техника я ац, — яьаш іоьад управляющин. Дерриге фуд яьлча уьх ханнадца хІама на деш а баьІа, хІана цІьаька дерриге балхаш хлоачашде гІеррилгІа да.

Дика вІаштІехьбаьккабаш уьхаьа хьажІаьш хьмІара доьна. Силос хьаьхача комбайнийн шинехаьта дуьйьа хІама ца лаьрарах мичо хьанцка гІоьла да дІакхуьь моьш хьажІаьш.

Дуьхаріг йоьча хана сайца лаьтт комбайнашц. ХІара механизаторе смена 50—60 тонн мара хьаьхаьц, из нормах йоагІаучуьг дуьккаа а пІезинагІа я.

Совхоза цІьаьна а отделене вІашТІехьЬьхьхадац хьуна йоьхьашка, ваьккъа бистошка, ерашка мангаланца йоьл хьожилга. Витаминдаьц йоьла йоьли дьла хьоарш Іалашдеш вІалла а доьлли дац. Іалашдеча доакъарий дикалца цІьаьнне а гІулаьс дац. Масала, совхоза цІьаьнна отделене силос йоьлла эрашшеш Іалаьмате бІехь я. Шаьрдалца пІезинаш Іургаш доьхьа ц1у ту. Силос йоьлли хІара хана мошка хьажІех е карбамид а е минеральни удобрени а тоьаш.

Доаханца Іа дакхьа дезача мотттгашка пІезинга діатІаьхьуь доьхьаш. Иштта шоалагІГа отделене воьл доатТаеча мотттгашка 100 тонн йоьли чаи мара діатІеоьлдаш. Из Іалашдаьча доьхьарах 8 процент мара дац. ХІьаьта кооалагІГа отделене діатІаьзар 201 тонн мара яц, йиьлагІГа отделене—300 тонн. Иша бетта а тоьа тамаш я ац.

ХІаьнаьла гІоьхча доакъара учет яьлч, е бекатоьхлме хуржІоьча сагІга ца а еннаьн, ц1удуьхь нийсаг йоьл деиськьаьр а.

Доахан лоаттадау помещенеш Іана кийчьара а пІенхаьттара хлоачашбоаьдарш да Предгрозни опытно-производственни боахаме. Іалаьмите на а портитга а ю хоровнитцаьтте технициттен ремонт. ХІьаьта 300 ІаттаьлаьрІе механизированни коровника еш йоьла ремонт соцаьй.

СиХха тоьаг боьсе.

Е. МАКСИМЕННО.

ДОАКЪАР—ДУЛХИ ШУРЕИ

Шоатта тайп-тайнара доакъар Іалашдича, шуриЙ-товарни фермашТеен желаттеен хьагІаьеа из пІаоттаьрча, хьаЙйаш чудоахадау помещенеш дицке тоа а яь йІоаьхІучч, тІаккка ала йиш я юкъара хьаЙйаш ледадеча боахамашка боьхьонца Іана кийчо яьй аьнна. Из ишйеда. ХІаьта нагаьла саина долаш доьла доьхьа. Іа дакхха йиш йоЛаш я помещеен.

— Шун боахаме Іалашдаьр 1375 тонн аьлеи чаи да, хІаьта хьайбаьн чудоахадеча помещенеиа ихье дитар пай-ех арГІа мара дац, оаш Іалашдаьчуьнга диллача лоаддма доькъар мичаг оаш хьатІаьзар? — дегт оаха зоотехникагга ноьн. Исмаилова. Образованега диллача зоотехник йоьла ІІаминтга саго дика кхетаду ц1у деша мІаІаь. — Со уьхаьа неш массеевх ди мара дац, — «транспорт тоьаш.

Боахамца гІулаьх дерттІа ледадаш отделене. Совхоза шиЙ доаллаьш я хлоачамхиллаа автомашинаш, тракторашта тІехьатуьеа тележкаьш. Царех бинза пайда эцар мара яьх хІама дац аьнаш. Гуш да, дІадахаьа цІьа мара дийнна гІалаташ отделене кулгалгІоьна теркаме ца эцилга. ТІехьа а ца детташ сихха эарлагІаьеа боьла доакъар формашта хьатІоьаза.

Доаханн Іаьсийн чудоахадау помещенеш дика тоаг дерттаьн пІезинга къаьхьайбаьлл отделене хьайбаьл ледадеча. Доаханн чудоахадеа керда помещенеш хьалъяьй, цунна гонаьла цемент йиллаЙ. Цул совгІа уьхаьа йоьл беш хуьрьа доаханца искусственни осеменени еш йоьла пункт я.

А. АЛЧИБОГОВ.

НИЙСАЧА ЭЛЕКТРОННИ ПРИБОРАЩЦА

Хий цІендара тІаьхьожам лоаттабе ца бесаш цхьаькка даька дац Іилжам техникан, цудуьхь из тІаьхьожам лелабара чоагІа эташ я приборашц. Къьеьста боккха доархІам болаш я производствера хий цІендараахпроводникоьнни электроваькумнии приборашц, уьх хуз атомни устраиваьккина, какхоьий хий цІендеча установкашца, медицинни лабораторешца, хий деча промышленносте, кхьча хаькъа боахама отраслешка. Хий цІендара балха дикал лаьхьяра, установкаш дуьхьаГІа лаьрбІоьлаш хилийтара ХІаьна чІоагІа ийнеса тІаьхьожам лелабе беа. Уж декъарашца дийза хуьлдинарца Іалашдаьр ийнеса болх беш йоьла приборашц хІла еза, из да балха тІа юкъаьара дьанна хІама дика хоЛуш уж приборашц хІла ездІга. ХІаьна хІла саьн я ХІца ушш долчча эаарлагІа е итташ эаарлагІа дьькъа йух хоЛуш йоьла приборашц. Из санна йоьла приБор ХІаьна хьаьлй, СССР-а ВДНХ гороа Грозне еча, «Химмически токкмаш деча дьарХІа нийса приборашц» ваьха йоьлаш йоьла я из. Прибора марка я ММЭЧ-63.

Градуса эаарлагІа дьакъаьга кхачІаьла да деаш я температура, ХІана ВЬча цар болх ЙІЙЙа бУЙЙаш ПІ-ца процессашца. Цара пІезинга хинна а хувнам хилча хуьцбаьла тарлу химически реакце бустам, цунга хьежжа воГІа хила тарлу арахецц продукци. Температура нийса хуьрйоаш тІаьхьожам лелабара хьаьлй КС-61 яха прибор, цо ворр хуьлйг температура мел а хьаьл совгІа. ПІаьхьачча хана температура ше ПІаьхьеп болх бе. Массаенна хоьш да уьх тІехьаьрча хана кхачаи продукт тІаш шел а ей дукккача хана таьхарг йоаьаш гІулаьх делга. Ц1у дьакъе йІьаьхьаа хана температура оотІ мальин режим хилийта еза. Из хлоачашца эташ я КС-015 яха прибор.

Химически лаборатореш к а р ч а чоаьхІанерча установкашца дуьккаа- чаа хана дежурство лелае еэаш дуьлар химиккаш. Царна новьксташца хьаьлй комбайнеш приборашц. Царна воьхе а БАТ-2, ДПМ-60, ДЗПЛ-1, ММ-1 кхьмарш. Бустам боьккхара программа тел цу комплексина, из кхочашца яьчуьл тІехьаГІа ленточни диаграмма тІа приборашца дІаьдаьх хуьл карагІдийнкарш, дІаьнен. Иштта приборашца болх барех кхачьаьх балха балха йиш йолаш мукъаьдоаг дуьхьа спецназтаьн.

Кхочашца эаарлагІа процесс доаг-хІаьн я термопара гразуурова яр. Цига балхаш деш бе лакха балха говаьлаьр йоьла дуьхьа специалистаьш — лаборантаьш, инженераьш. Лоьхоьмни АПН-1 хьаьа автоматически потенциметра 2,5-эза сизаГІа хлоачашбоьр йоьлаьр. Цунна ЙІЙЙа ЙІЙЙа ЙІЙЙа

ДОЗОЛ ДЕХЬАРА

Овнашка ГІоллара лелхаш латт НАТО

ЛОНДОН, 11 сентябрь. (ТАСС). «Дейли экспресс» яхача газето хоам бу, НАТО штаб - квартира Парижера Лондоне дІаІьаьра ранн оттаяй Вашингтоне, нагахь санна ду блока юкъера ше дІайоалаш хилар Франце цхьаьжадой а аьнна.

НАТО хьакъехьа юхььанца эьча договора ха 1969 шера йистебоал. Из тІема болх хьаллаоттаерашц юхерабеннаб, цхьан оагІорахьара Францера а вокх оагІорахьара ВашингІихийттача Штаташ

У ТАН ДІАВАХАР

КАРАЧИ, 11 сентябрь. (ТАСС). ООН-а Генеральн секретарь У Тан самолетаца тахан Пакистана стоашцера — Ревалпиндера Инде ДІаваХаь.

Пакистане ше ши ди доаккхаш президент Мохаммед Аюб-Хаьшцен кхыча механашцарча гІулакхий министраца Зулфикар Бхуттораш цен ВашингІехеташ а Индеиен Пакистаран юкъера доя мацарца къоастадара хьакъехьа перегІоораш еш а хилар У Тан.

АТОМ—МАШАРА ГІУЛАКХАШКА

ЛОНДОН, 11 сентябрь. (ТАСС). Балеме (Оксфорда юхье) йистеьлар атомин энергена йолча Дунен халкъашта юкъера агентеска гулъаь хинна плазма физиканен управляеми термоядерни реакцييтеш йола шоллагІа дуненъ халкъашта юкъера конференци. Конференце дакъа лоаьцан 25 моэк бар, ну дакъе академик Л. А. Арцимович корте латта СССР делегации а йолаш. Советехь Іилмахошца конференце ера 34 доклад.

Къулбехьан Вьетнам. Бу Жиа ахача городе маринееточни бІуи салтий чубаьлаелеьа хьаь лен чуьнь фегара бомбаш йийттай цунна. Салтий гІулакх дац улица тІа елхача кхалсагаца. Цар керкаран халькъегара ІаІаш. Американцашца дарна Іомадаьр ках бомбетеш шоаш тІа мел кхьчар хІаькдеттеш мара дац.

«Чикаго Дейли Ньюс» яхача газета тІара дьяькха сурт.

ЭХЬ ТІАКХОАЧАДЕШ ЙОЛА ФАКТАШ

ЛОНДОН, 11 сентябрь. (ТАСС). Къулбехьен Африке кІайчарех волча ХІаа сагІ кІай барех волча цхьа аор кхоач, хІаьта хІара 110 эзар африканца африканцашца вола-цхьа лор мара кхачаш, кІайчарех волча ХІара 4000 сага медицински факультете деша вагІа кІаййаьрех вола цхьа студент кхоач, ІІаьта 700 эзар африкански 1 студент.

Иштта моттигаш я инженераш, топографаш, архитекторашц, агрономаш, ветеринарашц, фармацевташ хІиа безам болча студенташца юкъе а — эхь тІакхоачадеш йола уж факташ йоаьлаш ЮАР-а расоан гІулакхий Институте Кьулба - Африкански Республика правительствага ДІачуеппача меморандума тІа.

Иштта моттигаш я инженераш, топографаш, архитекторашц, агрономаш, ветеринарашц, фармацевташ хІиа безам болча студенташца юкъе а — эхь тІакхоачадеш йола уж факташ йоаьлаш ЮАР-а расоан гІулакхий Институте Кьулба - Африкански Республика правительствага ДІачуеппача меморандума тІа.

ПРЕЗИДЕНТАЦА ВІАШАГІКХИЙТТАЧУЛ ТІЕХЬАГІА...

ПАРИЖ, 11 сентябрь. (ТАСС). Президентаца де Голлаца вІашагІкхийттачул тІехьагІа Польски Халькъа Республика Министрийн Совета председателе Юзеф Циранкевича журналисташка хьаькхайкадир, Польша малхбузехьарча доаонний хьакъехьара дош кхы дуьна хІама хурдоаьцан кІоастадаро дуненъ хьалхьашта юкъера кхоькхан кІаьдаран дуненъ халкъашта юкъера кхеранзе чоагІеьран новкъостал дерг хилар. «ТІа доаьзо оттадаьд Потсдаме, из оттадаьд Германски Демократически Республикаца дьаьа договоро, из лорадеп да СССР-ца ЯЧа тІа соглашение; из бакъдаь ДІатІаийцаьл Франце.

ДЖЕК РУБЕ ЗАЯВЛЕНИ

НЬЮ-ЙОРК, 10 сентябрь. (ТАСС). Селхан Джек Рубе хьалкхайкадир, президент Дж.. Кеннеди вераэн ДІахорча событеешан йола факташ кьаЙна яььа гІерт «лаккерча гІулаХхаш» тІа болх нах, аьнна. Цу ньаьа ПІерашц хІаьнзар цо, яхаш хоам бу АП информационни агентеска корреспондентс.

Рубе дехарех ГІоттадаь дош кьоастаде аьнна, селхан суде хьавалаьлаьча хана цо ДІадийхар шийна суд яь вола судаэо Браун квалифицаце бокъонах воаккхилга.

Рубе адвокаташа йоаь, хІаьз а арадаьлаьза болча Рубе деша хьалхьарча Браунца книжка хьахьокх, из процесс хилар дезаш суДа хинна хилари цудухьа цун решенеш чаккъьаьна йиш ца хилари.

АП корреспондента белгалдоаккх, магаьла санна Браун судаэе хІиа йиш йоаьаш вацар аьрхи сецан бойа, Освальд верах Рубена аь суг чоагІаьуг ца хилар.

ТІехььарча суде ше лоткъьан беча хана Рубе йоаьлар, Кеннеди верца юваеенна факташ ІІаьккха а гучъаьрзьш, хІаьа аьчча «новкъа дале а, лаккъача ГІулаХхаш тІара наьха дикка аьттув баьа безаш бир со уьх хьала тІа хьоачвеьрех».

Корреспондента, «лаккъача гІулаХхаш тІара нах» малагІаш лоарХІ Іа, аьнна шийна хьаттача Рубе аьлар, масала, кертера судаэо Эр Уоррен тІа а волаш набахта «харно гучІийоаккхача детектора» тІа шийна ший баре результатий хьаьхьеІьа хоам баьбан.

ИНДЕНЕИ ПАКИСТАНАН ЮКЪЕРА ДОВ

НЬЮ-ЙОРК, 11 сентябрь. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентеска беча хоамах, пакистански эскара таяхоьи соединенешца юхатечай индийски герзашцарча низаша Малхбузен Пакистане еш йола наступленеи. ТІом эгтара ЧІоагІаГІа латт Лахорера малхбоаьлентаьхьара доаьзо ТІа.

Пакистана официальни виакалаша хьаькхайкаьдьчох, ци секторе пакистанскеи бІупаша индийски эскара подразделенеш индийско-пакистански доаьзонал дехьа а хьайса, хІаьз индийски аьлттан тІа Пенджабгаьгаьа наступленеи йолаьй.

Раваьлпиндерча официальни виакало хоам бир, пакистански герзашцарча низаша Вагаха яхача ФорЕ тІом беш ДІаьо готваьв моастаІа, аьнна.

ЛОНДОН, 11 сентябрь. (ТАСС). Рейтера агентеска корреспондента Лелера беча хоамах, Аесам яхача штате (Малхбоалеьхьара Инди) Шиллонги Гаухатии яхача городашца юкъе селхан чухкессаьар 300 гаргта пакистански парашютист.

Официальни индийски виакало селхан хьаькхайкадир селхан сарраьхь Гаухати яхача городеруча аэродрома тІа зеонна пакистански герзашцарча ниий ши самолет зенитхаьр етташ аьккхаьй, аьнна.

Деле кхььача хоама тІа йоаь, селхан сарраьхь Шиллонге кхаь сахьтан ах сахьтан фецара тревога лаьттар.

КУБА. Лас Вильяс яхача провинцерча Анабаиилия яхача озера шув-йисте улла «Робустиано Леон» яха гидроэлектростанции электроиз тела йоаьеннай. Из ГІирс хьалбе лаьрхІача кхаь аргІах шиъ болх бе йоаьеннай.

Этгара толаштаЧа хІанзарча хаьнарча оборудованца кийчьь я станци.

Сурта тІа: диспетчереке чу.

Пренса Латина—ТАСС сурт.

ЙИЙДАРХОШЦА ІЫМЕРЗА

— Вотт, ихьа маьхх ял сона, — аьхар пхи-ялх шу эьлинача кІьнка, сом ДІа а хьувдалеш.

— МалагІа еза хьона са ІІамира новкъост, — кІаьнка товр де ГІерташ велакъеьх тіка чу латтар.

— Мамаг-м хІаййр я аьнаьдар, аьхь детташ йист хул бер.

— Мама ше я мегаший, хІо да а вайташ? — хаттар ду тіка чу енаьча цхьан хьалсагаш.

— Таисия Поликарповна, — цунна мкъеьаькх тіка чу латтар, — са штатин йийдарх ца ер, нана балда я уххан, из дельхійна чуьлехь, хІара денна ший нанна за ХІама я воагІа ер со ГІоаьгІ. Иштта ва-кх са ГІоаьгІ. — Йоахар хІай маьхх сонах юха доагІа хьаьста ахчеи кІаьшкага ДІакхуьдаьеш тіка чу латтачо.

— Из хьамсаьл дар РТС участеркан горпицеторга № 66 йолча ахачан продукташ йоькача тіка чу духхьашца вахача хана сона хезар.

1959-ча шера денз ца тіка чу заведующелла болх беш ва Албогачиев Іалаудин. Цу юкъа цхьаькха бутт ДІабахбаьг товароборота план ца кхоьчан ца ен. Масала хьаьарга вай ер щу. Хьалхарча кварттала товароборота план ахочаьчьаьй 114 процент сеагІа, вашта тІехьахочаьчьаьй П-ча квартала план, хІаьта хьалхарча ах шера план — 129 процент. ТІехьхочаьчьаьй август бетта план а.

Планаш хоачаьчьа а еш болх бе Іалаудина ВІашгІехьІоал йийдархой хьаьтташ терках деш тіка чу товараш ракъ лоаттаьдарахь, нахаца Іымерза хилараьн. Из иштта долга ховрда тіка жалобайн предложеньий книжка тІа ТІехьача. Доаладергда вай ер тІа дь цьа хьа йоаьзув: «Пединституте деша оттара экзаменаш ДІалуча хана, цхьан юкъа вала сецар со горпицеторга № 66 йола тіка уллача рабие. Цхьа бутт совтіка уллача рабие. Цхьа бутт совтіка тіа аьхьхьар аз каст-каста ца тіка тіа воаш. Тіка чу болх беш ва опыт йола, нахаца Іымерза вола, ший гІулаьх дика довза йоХхарх. Нахаца Іымерза а воаш, сиха гІулдаьх ду йийдархоьтт.

Тіка чу дика кийчььй маьхаш товарий пІерашц тІаІоьла витрина. Дика ДІаийсьйй прейскуранташ йийдархошца гІулаьх дара йола бо-хьаьнан Тіка чу холу ціена хиларр... Драпиен».

Цо а ду тайара дььа кхы дукхача йоаьоша а тешал ду РТС-е балаьчеьхьаьгІаьхьаьгІ йийдархошца Албогачиев Іалаудин Іымерза хилара, царна эшарш малагІаш да а хьожан тіка чу товараш цо ДІаатаделга, санитарин хьаІ дика хилара.

Тіка чу хинначоь біаргагурьІа, аьрда оагІорахьа пена бІаьхьаа хьалтеха йоалла, ю баь болх белгалдоаккхаш цунна ешна 8 Сийлен грамота. Царех цаІ я гІулаьрчоагІа цхьа саг латтача тикашта юкъе аьржача социалистически кхьа 1965-ча шера 2-ча квартале хьаьхара моттиг якхарах еина. Цу грамоташца юккъе хьалтеха йоаьлл цига ДІачу мел ваьнначун теркам тІехьаш йола Це вымеел.

Кхы цхьаьха цхьа хІама а да щийх коммунистически кхьаьгаина цін тиллийтар духьа кьовсам лоаттабева йоХхарчочун вахарцара белгалдаккха ловш. Ше баьхара ма ваьлланге а, № 1 йола катархой сайрийнарча школе деша вода из. Цу школе йистеьлыккай ю «4-гІеи, 5-гІеи классаш. ХІаьта ухх шера 6-ча классе деша вагІа. Шовахъара ваьнваьле-а деншта тіехьа хеташ ваьг Іалаудин. Цо тешал ду сийрдача хоаенен - коммунизма замана гІа баха из кийча волга.

Р. МАЛЬСАГОВ.

Сурта тІа: йийдархочуна Дубничева Таисия Поликарповнайна тарза оаьш воаьл Іалаудин.

И. Пинева сурт.

ХІАМА ДІа ЛОАЬЧАЬНА

ТАМАШШИНА ХЬОАСА

ХІанзарІа ловаьш хиннача хьоаьсанта тара бонна тамашшина хьоаса хьаІьаьб С. М. Кирова цІерахча Ленинградски текстильни институте. Из хьоаса лазараш хьоаду бактерешн грибокаьшн йоаьеш ба.

Керда хьоаса полимерех віашагІбелла ца, цун структура я бактереш йоаеча хьисапе атомий группировкаш віашагІьехка. Бактереши грибокаьшн йоаеш керда хьоаса хилар цох хьакъаста йиш йоаьшш цун биологически белгалоаьнаца органически дуьн ДІадоаьлаьнца. Из хьоаса антисептикаш техача хьоасел: антисептикаш хІама йиттача ДІайоаьл.

Мичахьа пайда эдаргбда керда хьоасах? Этгара хьалха медицине. Цох хийчьерІа бинташ, хи - киси, боамби, лейкопластырь, хІаьта антисептически барзкъаш — медицински халаташ, ваьккхаьн дахинна доуна берий костюмиглаш.

Цул совгІа, керда хьоасана моттиг корайоагІоргьа кхачан промышленеоте а — продукташ чуйохка — упаковочни материаш гІоьнна. ІхІмахоца лаьрхІачох, Африка шера цхьа сантиметр гаьнайоал Аравийски ах-ГІайрена.

Эрни Онтариоп яхача Іамашта юкъе улла Ниагарски кхурхлолг а цхьан метте сеца баг. Гучадьнад, из кхурхлолг шера цІьа метте ирхьа тІехьашкахьа боддуьна. Ше хьхІиннача хана деш Ниагарски кхурхлолг ирт километр юха тІехьашка бьаьнашка. ХІаьта хІанзчул тІехьагІа 20 эзар шу дььча Эри яхача Іамах ДІа а кхийтта, цу Іамаца ДІаурьрга кхурхлолг.

НІАЬНЪАШ ХАДДАЧА

Саг чаккъала йиш йоаьшш ушалаш йола йоаьча моттиг геалогаша мехІдььтта кораДаьд. Из хьаьгІадаькхаь итташ тоннаш дозал дола чоаьлхане буровой вышка ашар.

Тіаккха віашагІьькхаька йиш йола установка хьаййча? Масала, цьаьца узел 8 — 9 тоннал совгІа дозал доаьцан хурбеЛаш.

Иштта соцам бир - Іаччаьхьаьхен Іилма - тохкмеи мехІдььта машинаш хьаьча проекташ институтий болдешца. «Варриндаьл» яхача волгоградски заводаца цхьанА хьаййр БУ-80, БРД яха буровой установка. Бурув тІехьачул тІехьагІа установка віашагІйоаккх хІара узела 8 тоннага хьаччаьца дозал доаьш.

Массеех ди мара дезаш вертолета дизелаш, насесаш, вышка секцеш, цистернаш, турбаш, хІаьта буровой лелаеш болда ЗЯ молдаагІча саг Даваха йиш йоаьшча моттиг Іаккхийтта. Вышка яха віашагІйоаьлаш а довш массеех ди мара.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ФУ Я ЕЗАГІА?

2 миллиграмм мара доаьл доаьца дафиня духха яхаш, цхьаьккхьа цхьан аьнна до хьалькъкхача фуна биомасса 132 килограмм хул.

Сеча юн еттача мозо шера тессача фух 30 килограмм хул.

Маіеи кхаьл шин ниалах біаь шера хьаьннача тІехьенах 1500 тонн хул. Из духха я аьнна хьаталургиа. Цхьаьккхьа, маіеи кхаьл шин дехьо духхьала кхьь шера ХьаньхаЧа кІоригий биомассах 976 тонн хул. Тіаккха біаь шера?..

МИЧАХЬА БОДА КХУРКХОЛГ

Лььтта чуьь а лььттан тІа а планета сибат хьвщан йола процессан хул хаддаьн. Уж процессан мелла шорта яле а, цар шоай болх бу.

Индийски океана кІеинта техка йола моттигаш тохкаш, английски Іилмаьоца гучадьькхьаьд Аденски залива зоне, доаалаьрча моттигашца нийсйича, температура доаьрхІаме лаккаГІа хилар. Цо тешалду лььттан чуьь активни тектонически болх хилараьн, хІаьта из бахьан Африкаьн континент лелаш хиларарн болча гипотеза. Іилмахоца лаьрхІачох, Африка шера цхьа сантиметр гаьнайоал Аравийски ах-ГІайрена.

Эрни Онтариоп яхача Іамашта юкъе улла Ниагарски кхурхлолг а цхьан метте сеца баг. Гучадьнад, из кхурхлолг шера цІьа метте ирхьа тІехьашкахьа боддуьна. Ше хьхІиннача хана деш Ниагарски кхурхлолг ирт километр юха тІехьашка бьаьнашка. ХІаьта хІанзчул тІехьагІа 20 эзар шу дььча Эри яхача Іамах ДІа а кхийтта, цу Іамаца ДІаурьрга кхурхлолг.

НІАЬНЪАШ ХАДДАЧА

Саг чаккъала йиш йоаьшш ушалаш йола йоаьча моттиг геалогаша мехІдььтта кораДаьд. Из хьаьгІадаькхаь итташ тоннаш дозал доаьл чоаьлхане буровой вышка ашар.

Тіаккха віашагІьькхаька йиш йола установка хьаййча? Масала, цьаьца узел 8 — 9 тоннал совгІа дозал доаьцан хурбеЛаш.

Иштта соцам бир - Іаччаьхьаьхен Іилма - тохкмеи мехІдььта машинаш хьаьча проекташ институтий болдешца. «Варриндаьл» яхача волгоградски заводаца цхьанА хьаййр БУ-80, БРД яха буровой установка. Бурув тІехьачул тІехьагІа установка віашагІйоаккх хІара узела 8 тоннага хьаччаьца дозал доаьш.

Массеех ди мара дезаш вертолета дизелаш, насесаш, вышка секцеш, цистернаш, турбаш, хІаьта буровой лелаеш болда ЗЯ молдаагІча саг Даваха йиш йоаьшча моттиг Іаккхийтта. Вышка яха віашагІйоаьлаш а довш массеех ди мара.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

КЕРДА ЦІЕЙЙШИ ОБРЯДАШИ

КПССЦК цІиньки Пленум хиннечул тІехьагІа дикка теаеннай вай республика культурсветучреждений Іилма - агитационнаца - пропаганда. Культура боллоштта хьалхашца докхий лекхарах лаТт культура цІеной, клубий, двореций баьха практика юкъе керда советски цІейшш ІаьдалаШи дахьара.

ТІехььарча хана лаьча бера торжественни регистраци яр, саг йоаьГІаьа-йоДачу кагирхоша ловаьрашдар, шун тІа БагІаш кхамьаьшш ЗАГ, хьаькъаьма цІейшш, хІаьта иштта хьадоа ІаьдалашШи трешцеьш вай вахара юкъеДоалаДара духхагІа терКам тІехьийта яьнна вай республика духхагІа йоаьа культурно-просветительни учреждеенш.

Грозненски районе 1-ча Мая цІерахча колхозе духха хана дика ІаьхьоаГІа дика гІулакх а хинна дІаэттаГІа саг йоаГІаьа-йоДача кагирхоша ловаьрдар, кхаьмаьча моарейн кухлаЙий деношц. Февраль бетта шиъ комсомольски-кагирхой ловаьрдар хилар ухха. Иха ІІаььннел совгІа саг хилар цу довзарашца. Сцена тІа хьаьгІабьннача саг йоаДаечоаи маьре йоДачоки, ІІаьхьаь тІоаРаш а детташ, саг йоаДарах-маьре яхарх доаа свидетельство ДІаДелар. Уж дакъаьда биЙцар партийни, профсоюзни, колхоза культаьлоаш.

Иштта ловаьрашц ІІаккхуь Сунженски, Урус-Мартаьн, Надтеречни, кхыча районашка а.

Духха ха йоаЙшаш Надтеречни районни культура ЦІагІа, Надтеречни юкъерча школе хьехархо волча А. Чалаева Браткоча барХІ шерарча школа хьехархо Р. Эскарханова йоаЛаІра торжественни регистраци йир.

Къона мари нуьхьаьлаьлаьл